

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Verbum per se procedit ex cognitione omniu[m] attributorum & per
Personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Sed etiamne rectè & notionaliter Author appellatur? Ita videtur deduci è S. D. in 1. dist. 29. q. 1. a. 1. dicente, quòd nomen Authoris supra rationem principii addat negationem passivæ originis ab alio. Verum D. Hilarius l. 1. de Trin. hoc nomen facit commune Patri & Filio dicens, quòd *Spiritus S. de Patre & Filio ambobus confitendus sit.* D. Augustinus illud non nisi cum cautela & distinctione admittit contra Arianos, qui hoc nomine majoritatem in Patre respectu Filii intendebant: sic enim inquit contra Maximin. c. 4. *Si propterea DEVM Patrem de Filio dicit Authorem, quia ille genuit, genitus est iste, quia iste de illo est, non ille de isto; factor & concesso: si autem per nomen authoris similitudinem vis facere Filium, Patremque majorem, nec ejusdem substantia Filium, cujus est Pater, desistat & respiciam.*

Præterea proprium, Patris nomen est, *Ingenititas*, quo ejus notionalis innascibilitas declaratur; nec tantum significatur negatio originis generativæ, quæ etiam reperitur in Filio, sed positiva possessio naturæ à se ipso cum exclusione omnis alterius processionis. Unde etiam S. Dionysius de Divin. nom. inquit, *solum fontem supersubstantialem Deitatis esse Patrem, & Conc. Toletanum sextum. Creditimus Patrem ingenitum, increatum, fontem & originem totius Divinitatis.* Ubi Pater non ideo dicitur, *Fons Deitatis*, quasi Deitas ab ipso promanaret, id quippe damnatum est in Concil. Lateran. C. *damnamus.* Sed quia habet in se ipso Divinitatem à nullo acceptam (*à se*) & à se in Filium & Spiritum Sanctum identicâ communicatione derivatam.

S. II.

Nomina propria Filii.

Nomina secundæ Personæ propria sunt *Verbum, Filius, & Imago.* Procedit, ut *Ver-*

ARTICULUS II.

E quorum obiectorum cognitione Verbum per se procedat?

SUMMARIUM.

1. Exponitur status questionis.
2. Verbum per se procedit ex cognitione omnium, quæ sunt formaliter in DEO.
3. Non sequitur, quòd Verbum sit imago sui ipsius.
4. Notitia, in quantum productiva Verbi, est præctica.
5. Cognitio productiva Verbi tantum est illo prior prioritate à quo.
6. Verbum etiam per se procedit è cognitione possibilem.
7. Non autem è cognitione futurorum.
8. Exponitur textus Anselmi.
9. Comprehensio causæ perfectæ requirit comprehensionem effectuum contentorum.
10. Ablatis possibilem Verbum non remanet ejusdem rationis.

S. I.

Verbum per se procedit ex cognitione omnium attributorum & Personarum.

1. Si questio hujus articuli intelligatur de cognitione obiectorum, per quam de facto, non tantum per se, sed etiam concomitanter Verbum Divinum procedit, certum est Verbum procedere ex cognitione omnium obiectorum, quæ cunctæ per comprehensivam DEI scientiam attingunt. Uti clarè tradit S. D. q. 34. a. 1. ad 3. dicens: *Pater intelligendo se, & Filium & Spiritum S. & omnia alia, quæ ejus scientiâ continentur, concipit Verbum, ut sic tota Trinitas Verbo dicatur, & omnis creatura.* Et ratio est manifesta: ex illorum obiectorum notitia procedit Verbum, quæ cunctæ repræsentantur in Verbo, quæ cunctæ enim Pater intelligit, in Verbo dicendo exprimit. *Dicit enim uno eodemque Verbo seipsum, & quæcumque facit.* Inquit S. Ansel. Monol. c. 32. & *Verbum de suo nihil habet, sed totum de illa scientia, ex qua nascitur.* Aug. l. 1. s. d. Trinit. c. 12.

quæ procedit, ut terminus intelligibilis dictionis: Cùmque ex vi hujus intellectivæ dictionis procedat in similitudinem dicentis, non solum intentionalem, sed propter summam identitatem, quæ est inter esse, & intelligere Divinum, etiam naturalem, procedit ut Filius naturalis & consubstantialis Patri. Sic appellatur Joan. 1. *Verbum caro factum est.* Matth. 3. *Hic est Filius meus dilectus.* Matth. 16. *Tu es Christus Filius DEI vivi.* Unde & Augustinus l. 9. de Trinit. c. 12. *DEI Verbum Filium esse nullus Christianus dubitat.*

Tandem appellatur. *Imago DEI invisibilis.* 6. Coloss. 1. *Candor lucis æternæ, & Speculum sine macula, DEI Majestas, & imago bonitatis illius.* Sap. 7. Imago quippe definitur. quòd sit *imago ab alio deusita similitudo.* ad quam proinde duæ conditiones requiruntur: similitudo nimirum & processio: idcirco tametsi ovum ovo, lac lacti sit simillimum, neutrum tamen alterius est imago, quia ab ipso non exprimitur. Sed utraque conditio in Verbo & Filio DEI perfectissimè reperitur, nam & procedit à Patre, & eundem adæquatissimè repræsentat non tantum per assimilationem, sed etiam per identitatem naturæ, idque ex vi suæ processionis, ut aliàs diximus, ideoque est imago non tantum assimilativa, sed etiam comprehensiva Patris.

Alia quoque nomina & effectus, quamvis omnibus Personis communes, tamen per appropriationem uni vel alteri Personæ specialiter tribuuntur, ob specialem aliquam convenientiam cum Personis, earumque originibus: Quamvis ergo potentia toti Trinitati conveniat, specialiter tamen Patri tribuitur, quia ipse est primum principium tam ad intra, quam ad extra. *Sapientia* appropriatur Filio, sicut & veritas, quia sicut sapientia, ita ipse quoque oritur per intellectum.

H h

com-

comprehensivum, & adequatum scientiæ Patris. Controversia igitur est, è quorum objectorum notitia non tantum concomitanter, sed per se procedat Verbum, *perfectate* quarto modo: ita videlicet, ut si istorum objectorum cognitio non esset, etiam Verbum Divinum secundum perfectionem sibi essentiali à Patre non procederet? Cæterum objecta, ad quæ comprehensiva Patris scientia terminatur, in quadruplici sunt differentia. Est in primis essentia cum attributis. Secundò, relationes & Personæ. Tertiò, Creatura possibilis. Quartò, creaturæ actuales. De quibus diversa sunt Doctorum placita. Primò Rada contr. 11. a. 2. concl. 4. cum suo Scoto negat Verbum procedere ex cognitione ullius Personæ.

Secundò, Puteanus hic dubit. 2. concl. ult. censuit, procedere ex cognitione essentia & primæ Personæ, non verò ex cognitione sui & Spiritus S. Tertiò Alarcon disp. 8. c. 8. cum Valquez admittit procedere per se ex cognitione sui; negat verò ex cognitione Spiritus S. Quarta sententia docet procedere per se ex cognitione non tantum essentia & attributorum, sed etiam omnium Personarum, quam tradit Angelicus Doctor hic q. 34. a. 1. ad 3. & in 1. dist. 27. q. 2. a. 2. De verit. q. 4. a. 5. quem præter Discipulos Scholæ Thomistica sequuntur Suarez. l. 9. de Trinit. c. 4. Ylambertus, Ariaga, aliique.

2. Conclusio I. Verbum Divinum per se quarto modo procedit ex cognitione omnium eorum, quæ sunt formaliter in DEO; adeoque omnium attributorum & personarum. Ita citatus S. D. hac q. 34. a. 1. ad 3. his verbis: *Sic ergo uni soli Personæ convenit dici, eo modo, quo dicitur Verbum; eo verò modo, quo dicitur res intellecta in Verbo, cuiuslibet Personæ convenit dici, Pater enim intelligendo se, & Filium & Spiritum S. & omnia alia, quæ in ejus scientia continentur, concipit Verbum, ut sic tota Trinitas Verbo dicatur, & etiam omnis creatura.*

Ratio fundamentalis est: Verbum Divinum essentialiter quidditativum, adequatum, & comprehensivum, petit essentialiter procedere per cognitionem intuitivam, quidditativam & comprehensivam. Sed cognitio quidditativa & intuitiva Divinæ essentia necessariò videt non tantum attributa, sed etiam Personas & terminos, in quibus illa subsistit, ut ostendimus in priori Tractatu: ergo.

3. Oppones primò. Hinc sequitur, quòd Verbum sit imago sui ipsius, & Spiritus S. Si ex horum omnium cognitione per se procedit: sicut dicitur Imago Patris: quia procedit ex cognitione Patris, quæ se ipsum Pater æternus intelligit.

Respondeo negando sequelam: quia ad rationem Imaginis præter representationem & manifestationem objecti, ulterius requiritur origo ab illo, quod representat, uti supra notavimus. Ideo licet Verbum Divinum respectu omnium objectorum, quæ representat, servet rationem Verbi, non tamen habet rationem Imaginis, nisi respectu solius Patris, quia solus Pater se ipsum cognoscendo, Verbum exprimit, nec tantum respectu Verbi habet rationem objecti, sed etiam principii; alia verò objecta tantum sunt terminativa,

non etiam principiativa, qua de causa etiam represententur in Verbo tanquam in Verbo, quia ad hoc sufficit representatio ipsorum, non tamen representantur tanquam in Imago, quia Verbum non originatur in ipsis.

Oppones secundò. Notitia intuitiva supponit suum objectum; atqui cognitio, ex qua verbum procedit, illud non supponit, sed est prior prioritate originis: ergo non potest esse cognitio intuitiva ipsius Verbi, & consequenter Verbum non procedit ex cognitione sui ipsius.

Respondeo, distinguendo majorem; si sit notitia purè speculativa, transeat, major, si sit notitia practica, nego majorem: ergo cognitio, ex qua Verbum procedit, non est intuitiva ipsius Verbi: de speculativa purè, concedo, & practica, nego illam & alteram consequentiam. Instantia habetur in scientia visionis, quæ est intuitiva creaturarum, & tamen causa ipsarum.

Oppones tertio. Si Verbum procederet ex cognitione sui ipsius, esset prius seipso, consequens est absurdum: ergo. Sequela probatur. In eodem instanti est objectum & cognitio intuitiva ipsius: sed cognitio est prior, quam Verbum, quod ex illa procedit: ergo etiam ejus objectum est prius, &c. atqui objectum hujus cognitionis est ipsummet Verbum: ergo Verbum est prius seipso quam objectionem paucis mutatis facile applicabis etiam ad cognitionem Spiritus S. qui origo est ipso Verbo posterior.

Respondeo, argumentum peccate in forma, quia in majori sumitur prioritas durationis, cognitionis, & in quo; in minori verò prioritas originis & à quo: ex quo termini vitiosè multiplicantur. Gratis tamen distinguo majorem, in eodem instanti in quo, est cognitio & objectum, concedo, in eodem instanti à quo, si nempe cognitio sit practica, & productiva objecti, nego majorem. Sed cognitio est prior, quam Verbum, prioritate à quo, concedo, prioritate in quo, nego minorem & consequentiam.

§. II.

An Verbum per se procedat ex cognitione creaturarum.

CONCLUSIO II. Verbum per se procedit ex cognitione creaturarum possibilium, non verò actualium. Est omnium Thomistarum contra Valquez disp. 193. c. 3.

Prima pars probatur primò. Ex eorum cognitione Verbum per se procedit, quæ per se exprimitur & representantur à Verbo: sed creaturæ possibilis per se representantur & exprimitur à Verbo: ergo Verbum per se procedit è cognitione creaturarum possibilium. Major patet, quia Verbum aliàs non esset adequatum & comprehensivum, prout advertit D. Augustinus. l. 15. de Trinit. c. 13. & 14. dicens: *Verbum Divinum esse de omnibus, quæ sunt in Scientia DEI: nam si aliiquid minus esset in Verbo, quam in scientia, non esset Verbum adequatum.* minor æquè est certa: quia Verbum comprehensivum Divinæ omnipotentia per se debet exprimere omnes terminos ipsius; atqui creaturæ possibilis sunt termini Divinæ omnipotentia: ergo Verbum Divinum debet exprimere & representare creaturas possibilis.

Pro-